

De VVD? Nee. D66 ook niet. Maar wat dan wel?

Ik weet niet meer precies wanneer ik me realiseerde dat ik afscheid moest nemen van de VVD, maar het zou best eens geweest kunnen zijn toen ik de onderwijsparagraaf in het verkiezingsprogramma las. Onderzoek laat zien dat het onze jeugd steeds vaker ontbreekt aan essentiële basisvaardigheden als rekenen, lezen en schrijven. De VVD heeft in al haar wijsheid besloten dat je dit het beste kunt oplossen door excellente scholen en excellente docenten te belonen met meer geld en slechte scholen, hun leerlingen inclusief, te straffen.

Jawel, de partij vertrouwt nog altijd op het aloude medicijn van meer competitie, meer marktwerking (de verliezers zitten op de blaren), meer financiële prikkels, het vergroten van de ongelijkheid en het verder uithollen van het midden. Ik nomineer dit VVD-standpunt graag voor het meest toondove, achterhaalde en contraproductieve standpunt van deze verkiezingen.

Maar goed, verkiezingen zijn bij uitstek de tijd waarin je een voorkeur moet uitspreken en ik zie het bovendien als een verantwoordelijkheid voor een zijlijnroeper als ik, die wekelijks haar beklag doet over alles wat er mis is in dit land, om zo nu en dan te zeggen waar ik op stem. En die stem bestaat uiteindelijk uit een optelsom van details, stokpaardjes, liefdheden, enthousiasme, kleine irritaties en grote zorgen.

Ik twijfelde lang over Sigrid Kaag. Zij zadelde me met een grote politieke identiteitskwesitie op. Telkens weer ben ik onder de indruk van hoe echt ze is, en hoe moedig. Ze was één van de weinigen die zich volledig achter een omstreken maar waarschijnlijk noodzakelijk coronapaspoort schaarde. Zulk politiek leiderschap hebben we onder Rutte gemist.

En toch stem ik niet op D66. Want net als de VVD die doordraaft met marktwerking en meer competitie, weet ook D66 niet van ophouden, bijvoorbeeld wanneer het over hulp bij zelfdoding gaat. Afgelopen jaren werd het duidelijk dat de ooit zo zorgvuldige euthanasiepraktijk definitief op een hellend vlak terecht is gekomen - iets waarvan iedereen altijd zei dat het nooit zou gebeuren. Het is nu legaal om tegenstribbelden, diep demente ouderen in instel-

lingen te euthanaseren met slaapmiddel in de koffie. En D66 denkt: doorpakken. Het voltooid levenvoorstel blijft bij de partij bovenop de plank liggen. Maar maakt u zich geen zorgen om een hellend vlak.

Ik verlang naar een vrouw als premier - maar tegelijk is mijn weerzin tegen identiteitspolitiek de afgelopen jaren alleen maar gegroeid. Stemmen op een vrouw omdat ze vrouw is met zogenaamd vrouwelijke kwaliteiten, levert gegarandeerd teleurstellingen op. Afgelopen week vertrok een topvrouw van Friesland-Campina met een bonus van 1 miljoen euro, terwijl de melkveehouders geen winstdeling krijgen vanwege tegenvallende resultaten. Vrouwen blijken telkens weer net mensen te zijn.

Stemmen op een vrouw omdat ze een vrouw is levert gegarandeerd teleurstellingen op

Bovendien was het een witte man die de afgelopen kabinetsperiode écht iets voor ons land en onze rechtsstaat veranderde. Pieter Omtzigt werd met zijn collega's beschimpt toen ze vroegen of er misschien ambtsmisdriften waren gepleegd door ambtenaren van de Belastingdienst in de Toeslagenaffaire. Even later deed de minister zelf aangifte. Omtzigts boek *Een nieuw sociaal contract* staat vol verhalen over een eindeloze strijd voor rechtvaardigheid, tegen fraude, tegen symboolpolitiek en beleid dat alleen in de parallelle werkelijkheid van planbureaus effectief is.

Maar voorkeur voor Omtzigt levert een nieuw probleem op. Een stem op Omtzigt is ook een stem op de belichaming van de gevestigde orde: Wopke Hoekstra. Ik heb me enorm geërgerd aan de vanzelfsprekendheid waarmee deze Consultant des Vaderlands, de degelijke boekhouder met premierbonus, onder luid protest toch fractieleider werd.

En toch, dat CDA blijkt telkens weer een prima partij. Hoekstra geeft leiding aan een gemengd gezelschap, met protestanten, katholieken en atheïsten, stad en land, pragmatici en idealisten. Ik hoop dat de partij zich kan ontwikkelen naar een soort franchise, een koepel van vrije, slimme parlementariërs met een eigen mandaat. Dat begint straks met een niet compleet dichtgetikt regeerakkoord en een herwaardering van de grondwettelijke vrijheid van Kamerleden om zelf te kunnen kiezen. Ik stem op Pieter Omtzigt.

Rosanne Hertzberger is microbioloog.

